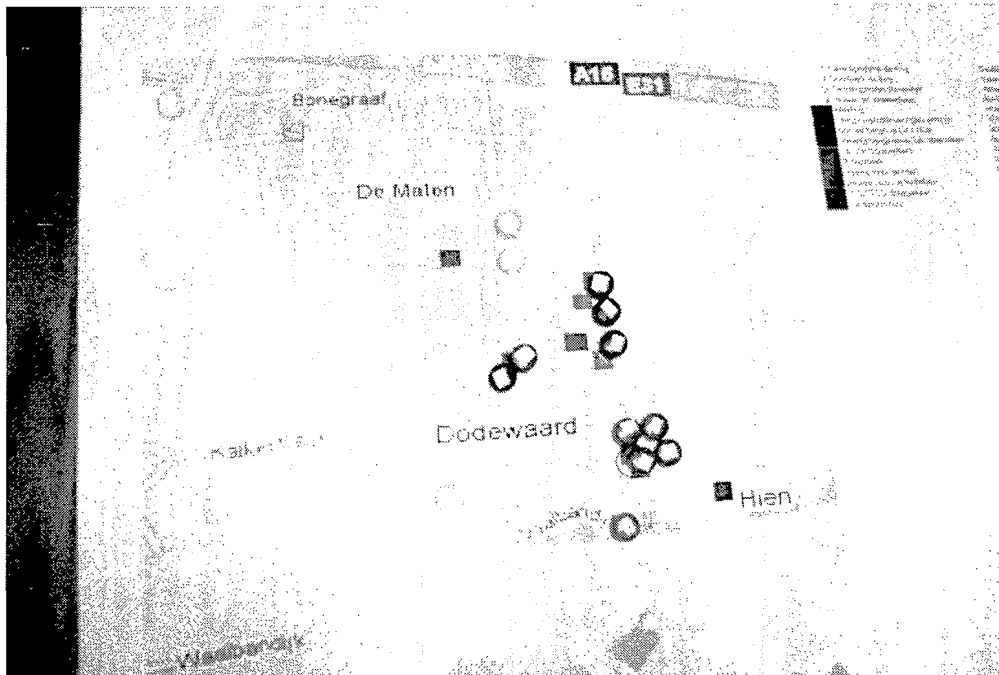

Integraal Accommodatiebeleid

Visie

en

Uitgangspunten

gemeente
Neder-Betuwe

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1 AANLEIDING	3
1.2 VISIE EN UITGANGSPUNTEN	3
1.2.1 <i>Wmo en accommodaties</i>	3
1.3 LEESWIJZER	4
2. SAMENVATTING VISIE EN UITGANGSPUNTEN	5
2.1 VISIE	5
2.2 UITGANGSPUNTEN	5
3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	6
3.1 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN NEDER-BETUWE	6
3.2 MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN	7
3.2.1 <i>Vergrijzing en ontgroening</i>	7
3.2.2 <i>Brede school als basisvoorziening</i>	7
3.2.3 <i>Ontwikkeling multifunctionele centra</i>	8
3.2.4 <i>Aanbieden van dagarrangementen</i>	8
3.2.5 <i>Meer aandacht voor sport en cultuur</i>	8
3.2.6 <i>Centrum voor jeugd en gezin</i>	8
3.2.7 <i>Extramuralisering</i>	8
3.2.8 <i>Individualisering</i>	9
4. MET BELEID NAAR DE TOEKOMST	10
4.1 DE VISIE	10
4.2 DE UITGANGSPUNTEN	11
4.2.1 <i>Toegankelijkheid is voorwaarde voor gebruik</i>	11
4.2.2 <i>Faciliteren vanuit vraag en wenselijkheid</i>	12
4.2.3 <i>Basisvoorzieningen in elke kern</i>	13
4.2.4 <i>Accommodaties zoveel als mogelijk multifunctioneel</i>	14
4.2.5 <i>Gezamenlijk gebruik gaat voor individueel gebruik</i>	14
4.2.6 <i>Gelijke monniken, gelijke kappen</i>	15
4.2.7 <i>Voorrangsregels</i>	16
4.2.8 <i>Publiek/private samenwerking waar mogelijk</i>	16
4.2.9 <i>Gedeelde verantwoordelijkheid in beheer en gebruik</i>	17
4.2.10 <i>Het mag wat kosten, maar.....</i>	18

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Neder-Betuwe heeft op dit moment geen integraal accommodatiebeleid. Op zich is dat helemaal niet erg zolang het niet als gemis wordt ervaren. En daar zit 'm nu net de kneep: Zowel de burgers, organisaties en verenigingen aan de ene kant en de gemeente aan de andere kant ervaren het ontbreken van een integraal accommodatiebeleid steeds meer als een gemis.

Zonder helder, transparant en eenduidig beleid is het voor alle partijen niet altijd even duidelijk op basis waarvan een aanvraag of verzoek kan worden ingediend, een beslissing genomen wordt of bijvoorbeeld welke juridische constructie aan een gebouw verbonden is of dient te worden.

Neder-Betuwe is ontstaan uit de gemeentelijke herindeling van drie gemeenten, te weten Kesteren, Echteld en Dodewaard. Elke voormalige gemeente had zijn eigen accommodaties, verenigingen en organisaties en elke gemeente had hiervoor zijn eigen regels en beleid. Na de herindeling is op veel beleidsterreinen het verschillende beleid geharmoniseerd. Het is toen, en tot nu, niet gekomen tot een integraal accommodatiebeleid.

In de nota Welzijnbeleid (raadsvergadering september 2005) is er een hoofdstuk over faciliterend accommodatiebeleid opgenomen. Destijds is er voor gekozen om een aantal dringende knelpunten op te lossen, in afwachting van een apart op te stellen nota accommodatiebeleid.

De wens voor integraal accommodatiebeleid ligt er dus al heel lang en het is hoog tijd dat het er komt. Ook in het Coalitieprogramma 2006-2010 'Voortvarend verder!' wordt het accommodatiebeleid als project benoemd om in deze collegeperiode tot stand te brengen.

1.2 Visie en uitgangspunten

Deze nota is geen voorzieningenplanning voor de korte en de (middel) lange termijn. Het is een nota waarin we als gemeente onze visie formuleren op accommodatiebeleid. Naast de visie beschrijven we de uitgangspunten, oftewel het kader waarbinnen we het accommodatiebeleid gaan uitvoeren.

Bij deze nota hoort uiteraard nog een vervolgtraject. Na de visie en de uitgangspunten komen de scenario's, waarna één scenario gekozen wordt waaraan uitvoering gegeven wordt.

De nota geeft aan welke accommodaties Neder-Betuwe wil bieden aan haar burgers voor activiteiten gericht op o.a. onderwijs, sport, cultuur welzijn en zorg. We spreken van 'integraal beleid' omdat we hierin onze visie weergeven op zowel de onderlinge samenhang tussen de diverse functies als de samenhang van het accommodatiebeleid met andere beleidsvelden.

1.2.1 Wmo en accommodaties

Het Wmo beleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen, zoals welzijn, sport, vrijwilligerswerk, jeugd en onderwijs. Daarom was en is afstemming tussen het Wmo-beleid en het overige beleid van belang. De invoering van de Wmo in 2007 vormde dan ook de aanleiding om het tot dan toe vigerende beleid onder de loep te nemen. Dit geldt met name ook voor het accommodatiebeleid.

Maatschappelijke accommodaties spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het Wmo beleid. Dit geldt in meer of mindere mate voor de prestatievelden:

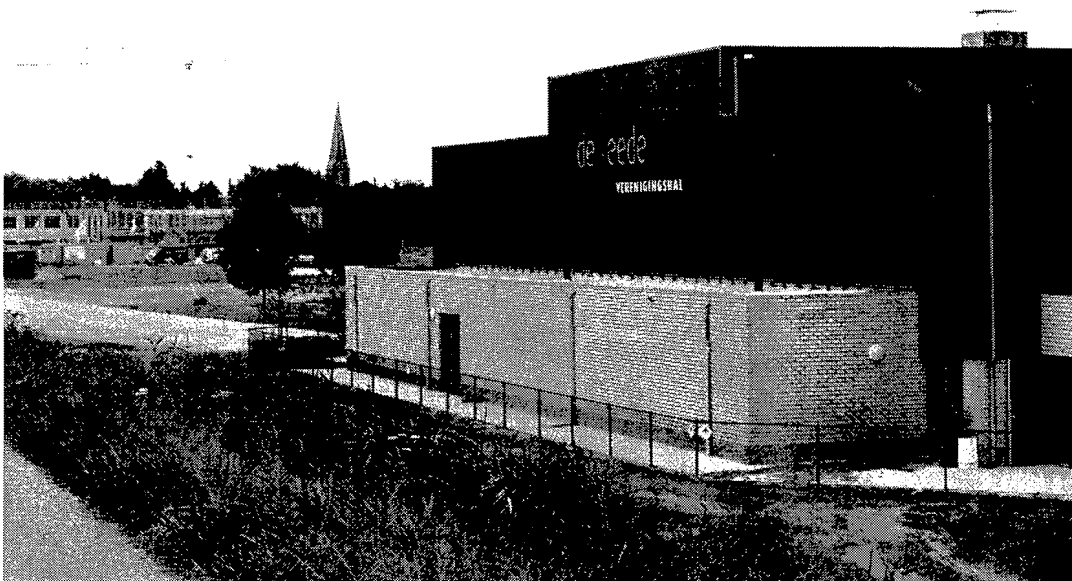
1. Leefbaarheid en sociale samenhang;
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Mantelzorg en vrijwilligers;
5. Bevorderen van de deelname.

De uitdaging waar we voor staan is dan ook: Hoe kunnen we als gemeente het middel accommodaties inzetten om onze Wmo-doelstellingen te realiseren? Accommodaties zijn dus geen doel op zich maar dienen ter ondersteuning van de maatschappelijke doelen die we ons als gemeenschap stellen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de visie en de uitgangspunten zoals die in deze nota worden beschreven. In hoofdstuk 3 worden de landelijke en lokale trends en ontwikkelingen beschreven.

Hoofdstuk 4 gaat over de wensen en behoeften van onze burgers. De visie en de uitgangspunten worden in hoofdstuk 5 beschreven. Tot slot staat in het laatste hoofdstuk hoe er vanuit deze visie en uitgangspunten gekomen wordt tot scenario's en uitvoering.

2. Samenvatting Visie en Uitgangspunten

In hoofdstuk worden de visie en de uitgangspunten van onze gemeente op integraal accommodatiebeleid beschreven.

Voor de leesbaarheid van deze nota geven we hier alvast overzichtelijk en puntsgewijs een samenvatting.

2.1 Visie

Accommodaties zijn voorwaarde voor leefbaarheid in de kernen en de gemeente. Zij dienen activiteiten te faciliteren die door de inwoners én door de gemeente worden gewenst.

2.2 Uitgangspunten

1. Toegankelijkheid is voorwaarde voor gebruik:
 - Bereikbaar en betreedbaar voor mensen met een beperking
 - Acceptabele prijzen en goede openingstijden
 - Beschikbaarheid van Informatie en eenvoudig aan te vragen
2. Faciliteren vanuit vraag en wenselijkheid:
 - De vraag van de burger in combinatie met de wens van de gemeente
3. Basisvoorzieningen in elke kern, de limitatieve lijst:
 - Openbaar onderwijs
 - Gymzaal
 - Een dorpshuisfunctie
 - Buitensportfaciliteit
 - Zorgsteunpunt
 - Kinderdagverblijf
 - Peuterspeelzaal
 - Buitenschoolse opvang
 - Atelier/oefenruimte
 - Ontmoetingsplek
 - Huisarts en apotheek
4. Accommodaties zoveel als mogelijk multifunctioneel
 - We zetten in op zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik
5. Gezamenlijk gebruik gaat voor individueel gebruik
 - Niet alleen meerdere gebruikers in één gebouw, maar ook meerdere gebruikers van één ruimte in dat gebouw
6. Gelijke monniken, gelijke kappen
 - We vragen voor gebruik huur en deze huur harmoniseren we
7. Voorrangregels
 - Eigen verenigingen en organisaties eerst
 - Gewenste en gesubsidieerde activiteiten gaan voor andere activiteiten
 - Jongeren en mensen met een beperking gaan voor
8. Publiek/private samenwerking waar mogelijk
 - We staan als gemeente open voor publiek/private samenwerking
9. Gedeelde verantwoordelijkheid in beheer en gebruik
 - Beheer zoveel mogelijk bij de gebruiker en duidelijke afspraken over gebruiksregels
10. Het mag wat kosten, maar.....
 - Kostenverdeling gemeente en gebruikers

3. Trends en ontwikkelingen

Bij het vaststellen van een kader voor het accommodatiebeleid is het belangrijk om rekening te houden met maatschappelijke en demografische ontwikkelingen. In dit hoofdstuk benoemen we er een aantal. Het betreft zowel landelijke, provinciale als lokale (gemeentelijke) ontwikkelingen. Eerst wordt een overzicht gegeven van de demografische ontwikkelingen in onze gemeente.

3.1 Demografische ontwikkelingen Neder-Betuwe

De bevolkingsopbouw van de gemeente Neder-Betuwe is in grote lijnen vergelijkbaar met de bevolkingsopbouw van de provincie Gelderland en van Nederland als totaal. De verschillen in opbouw uiteten zich vooral bij de jeugd en de ouderen.

In Tabel 1 is zichtbaar dat er in de gemeente Neder-Betuwe relatief veel jonge kinderen zijn en relatief weinig oude mensen wonen.

De aanwezigheid van relatief veel jonge kinderen wordt door het CBS gemeten door middel van de groene druk. De groene druk is namelijk de verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

De grijze druk is de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

Tabel 1

Bevolking naar leeftijd, 1 januari 2006						
	Neder-Betuwe		Gelderland		Nederland	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bevolking	22.378		1.975.704		16.334.210	
jonger dan 5 jaar	1.714	7,7	120.590	6,1	988.152	6
5 tot 10 jaar	1.814	8,1	125.288	6,3	998.577	6,1
10 tot 15 jaar	1.872	8,4	125.217	6,3	997.855	6,1
15 tot 20 jaar	1.677	7,5	123.177	6,2	991.042	6,1
20 tot 25 jaar	1.303	5,8	112.369	5,7	964.744	5,9
25 tot 45 jaar	59.484	26,6	556.186	28,2	4.739.793	29
45 tot 65 jaar	5.522	24,7	527.876	28,7	4.323.588	26,5
65 tot 80 jaar	1.989	8,7	215.408	10,9	1.743.443	10,7
80 jaar of ouder	570	2,5	69.593	3,5	587.016	3,6

Tabel 2 laat inderdaad zien dat de groene druk voor de gemeente Neder-Betuwe een stuk hoger is dan het Gelderlands en Nederlands gemiddelde, terwijl de grijze druk een stuk lager is.

Tabel 2

Demografische druk, 1 januari 2006			
	Neder-Betuwe	Gelderland	Nederland
Druk per 100 personen van 20-64 jaar	75,2	65,1	62,9
groene druk (19 jaar of jonger)	55,4	41,3	39,6
grijze druk (65 jaar of ouder)	19,8	23,8	23,2

Wanneer we inzoomen op de verschillende kernen binnen de gemeente Neder-Betuwe, is zichtbaar dat de verdeling in leeftijdscategorieën niet in elke kern hetzelfde is.

Tabel 3

Leeftijdopbouw 2007, cbs in uw buurt gemeten in de kernen						
	Echteld	IJzendoorn	Ochten	Dodewaard	Kesteren	Opheusden
0-14 jr	25%	25%	20%	22%	25%	26%
15-24 jr	11%	11%	11%	11%	13%	17%
25-44 jr	32%	30%	26%	29%	27%	24%
45-64 jr	23%	25%	26%	26%	24%	23%
65 e.o.	9%	8%	17%	12%	11%	10%

Vooraf in Ecteld en IJzendoorn zijn relatief weinig ouderen, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld Ochten. In Ochten zijn relatief ook het minste aantal mensen onder de 14 jaar.

Over het algemeen kan worden gesteld dat er in de gemeente Neder-Betwue relatief veel jeugd is en dat deze groep blijft groeien. Het aantal ouderen is relatief laag, maar dit verschilt aanzienlijk per kern.

3.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Bij het ontwikkelen van accommodatiebeleid voor de komende vijftien jaar is het van belang rekening te houden met een aantal maatschappelijke ontwikkelingen en trends.

3.2.1 Vergrijzing en ontgroening

De bevolking van Nederland vergrijst en ontgroent. Met andere woorden mensen worden ouder en er worden minder kinderen geboren. Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen voor de soort activiteiten en voorzieningen die gevraagd worden.

In onze gemeente is deze trend minder waarneembaar. Zoals in de vorige paragraaf aangegeven is het percentage ouderen relatief laag en het percentage kinderen relatief hoog. Het hoge percentage kinderen zou voor een deel verklaard kunnen worden door de religieuze achtergrond van een deel van de bevolking van de gemeente.

3.2.2 Brede school als basisvoorziening

De verwachting is dat de brede school zich in de toekomst verder zal ontwikkelen tot een basisvoorziening in elke wijk. De sectoren onderwijs, welzijn, zorg, cultuur en sport zouden daar standaard deel van uit moeten maken. Brede schoolontwikkeling is vooral een inhoudelijke ontwikkeling, maar kan ook fysiek tot uiting worden gebracht door verschillende voorzieningen onder een dak te brengen.

We hebben nog geen beleid ontwikkeld voor brede scholen. Fysiek is al wel een aantal voorzieningen onder een dak of bij elkaar in de buurt geclusterd. Gezien de bevolkingssamenstelling is dit een onderwerp dat nadere aandacht verdient. Aandachtspunt hierbij is wel de verschillen in richting tussen scholen.

3.2.3 Ontwikkeling multifunctionele centra

Vooral in kleine kernen is een ontwikkeling gaande tot ontwikkeling van multifunctionele centra of te wel Kulturhusen. In kernen waar voorzieningen dreigen te verdwijnen wordt de mogelijkheid aangegrepen om in één gebouw ruimten multifunctioneel in te zetten, waardoor voorzieningen en activiteiten behouden kunnen worden.

Voor onze gemeente is het clusteren van voorzieningen een mogelijkheid om voorzieningen in stand te houden die een lage bezetting hebben maar wel van groot belang zijn voor de leefbaarheid van een kern.

3.2.4 Aanbieden van dagarrangementen

Een dagarrangement is een pakket aan zorg, educatie en sport en recreatie dat ouders voor hun kinderen inkopen. Het is een doorlopend aanbod van zeven tot zeven met voorschoolse opvang, onderwijs, opvang tussen de middag en culturele, educatieve en sportieve activiteiten na school. Brede scholen spelen in op deze behoefte.

In onze gemeente is het percentage kinderen hoog, Het is echter onduidelijk of er daardoor ook een grotere behoefte is aan dagarrangementen. De ervaring is dat bewoners met een streng christelijke achtergrond nauwelijks gebruik maken van algemeen toegankelijke voorzieningen als kinderopvang en buitenschoolse opvang.

3.2.5 Meer aandacht voor sport en cultuur

Het kabinet stelt vanaf januari 2008 extra geld beschikbaar om de samenhang te versterken tussen brede scholen, sport en cultuur. Op deze manier ontstaat er samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en culturele verenigingen en instellingen.

In de gemeente Neder-Betuwe is dit onderwerp geen apart onderdeel van het coalitieprogramma. Sport en cultuur krijgen aandacht vanuit het uitgangspunt leefbaarheid. Daarnaast wordt er vanuit de gemeente subsidie verstrekt ten behoeve van het versterken van de samenwerking tussen organisaties. Er is echter geen sprake van actief beleid.

3.2.6 Centrum voor jeugd en gezin

Het huidige kabinet zet hoog in op de ontwikkeling van een centrum voor jeugd en gezin (CJG) in iedere gemeente. Het centrum voor jeugd en gezin is een loket, al dan niet fysiek, waar ouders met al hun vragen op het gebied van opvoeding, zorg en voeding terecht kunnen.

Ook wij zijn bezig met het ontwikkelen van een CJG. We pakken dit regionaal op in Rivierenland. Het Visiedocument is vastgesteld in de regionale Algemeen Bestuursvergadering. Elke gemeente zal dit Visiedocument ontvangen en ter kennisname zal dit aan de raad worden verzonden.

3.2.7 Extramuralisering

In de zorg is een proces van extramuralisering gaande. Mensen blijven langer zelfstandig wonen en kopen de zorg in die ze nodig hebben. De verpleeghuisfunctie wordt op een andere manier vormgegeven.

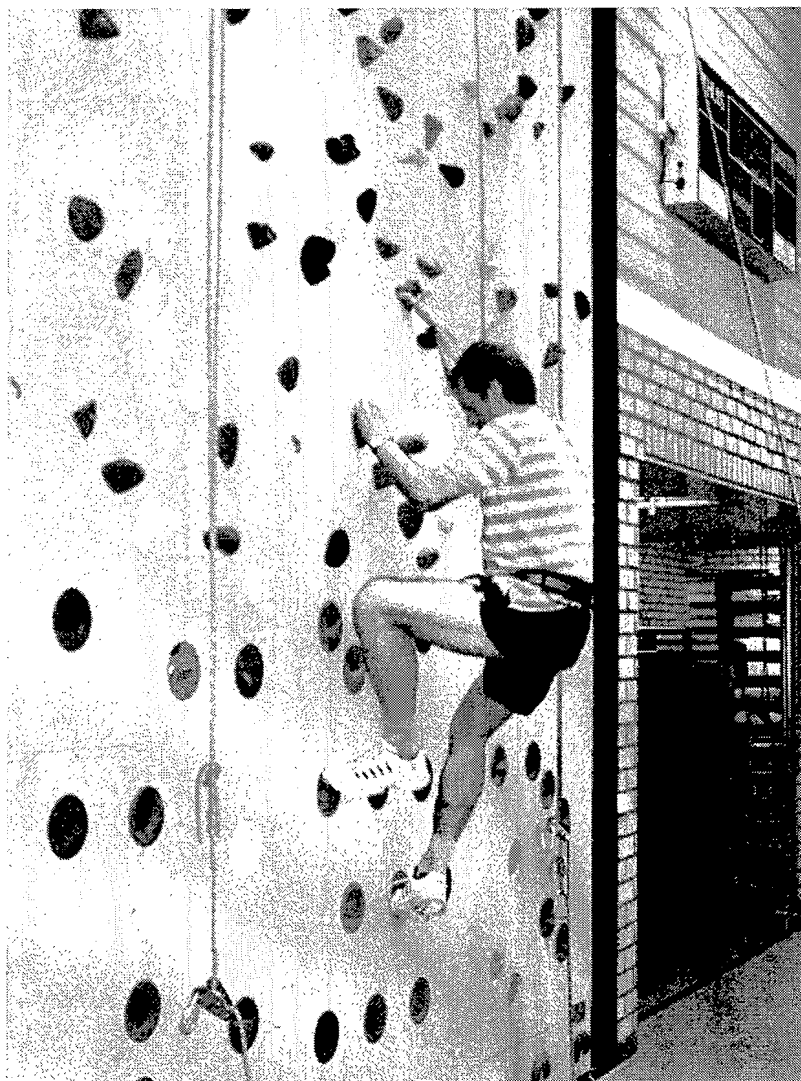
In Neder-Betuwe zijn we in een aantal kernen bezig met de ontwikkeling van Woon Zorg Complexen. Deze spelen in op de veranderende behoefte vanuit de bevolking. We hebben dit beschreven in de nota Wonen-Welzijn-Zorg (raad mei 2009).

3.2.8 Individualisering

Een laatste, belangrijke, maatschappelijke ontwikkeling die zichtbaar is, is de individualisering. Mensen binden zich steeds minder aan vaste sociale verbanden. Ze maken hun eigen keuzes en willen hun leven naar eigen inzicht inrichten. Daarmee samenhangend ontstaat er een steeds instabieler patroon van vrijetijdsbesteding. In het verleden was het aantal activiteiten waaraan men deelnam beperkt, maar de deelname stabiel. Tegenwoordig nemen mensen deel aan meer activiteiten dan voorheen, maar wisselt men makkelijker en sneller. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen en ook de groeiende groep ouderen vertoont inmiddels een meer afwisselend patroon van vrijetijdsbesteding.

Ook in onze gemeente is merkbaar dat als gevolg van de toenemende individualisering, steeds meer verenigingen en organisaties moeite hebben om het aantal vaste deelnemers aan activiteiten te behouden. Hiermee samenhangend is ook het werven en behouden van vrijwilligers steeds moeilijker.

Deze ontwikkeling brengt met zich mee dat de vraag naar accommodaties af neemt of in elk geval wijzigt.

4. Met beleid naar de toekomst

4.1 De Visie

Het ideaalbeeld bij een integraal accommodatiebeleid is dat alle mensen, ongeacht waar ze in Neder-Betuwe wonen, beschikken over passende voorzieningen voor activiteiten gericht op onder andere onderwijs, sport, sociaal-cultuur en zorg.

*Accommodaties zijn voorwaarde voor leefbaarheid in de kernen en de gemeente.
Zij dienen activiteiten te faciliteren die door de inwoners én door de gemeente worden
gewenst.*

Kern van goed accommodatiebeleid is dat het bouwen en in stand houden van accommodaties geen doel op zich is maar een middel tot het huisvesten van activiteiten die door de inwoners en de gemeente worden gewenst.

Of het nu gaat om een onderwijs-, sport- of een welzijnsaccommodatie: een accommodatie is facilitair ten opzichte van de activiteiten. Kort door de bocht houdt dat in dat een accommodatie zijn functie verliest als er geen behoefte aan is.

Het hanteren van bovenstaande visie betekent een bepaalde houding van allen die betrokken zijn bij het scheppen, beheren en exploiteren van (gemeentelijke) accommodaties; En dat ieder vanuit zijn eigen rol en functie. Deze kunnen sterk uiteenlopen en vragen daarom om duidelijkheid van standpunten.

Om hier een aantal kaders voor te geven formuleren we vanuit een visie op accommodatiebeleid een aantal uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn leidend voor de verdere invulling en uitvoering van het accommodatiebeleid op korte, middellange en lange termijn.

4.2 De Uitgangspunten

De uitgangspunten, het kader, voor het accommodatiebeleid in onze gemeente dienen lang houdbaar te zijn. Dat wil zeggen dat ze niet onderhevig moeten zijn aan kleine veranderingen, maar meerjarig geldig zijn. Dat is vooral nodig omdat accommodatiebeleid niet gaat over investeringen voor een jaar maar voor een periode van meerdere jaren (lange termijn).

De uitgangspunten zijn een onderlegger voor het te kiezen scenario en uitvoeringsplan en een meetlat voor aan de ene kant de vrager naar een accommodatie en aan de andere kant de aanbieder van een accommodatie.

Uitgangspunten zijn niet dwingend maar wel leidend. Het zijn de beleidsregels voor onze gemeente. Naar beleidsregels kan verwezen worden. Er kunnen rechten en plichten aan ontleend worden maar er kan ook van afgeweken worden. Dit dient dan gemotiveerd te gebeuren.

4.2.1 Toegankelijkheid is voorwaarde voor gebruik

Accommodaties zijn er om activiteiten in te houden, te organiseren of zelfs te bedenken. Hiervoor is het nodig dat accommodaties letterlijk en figuurlijk laagdrempelig zijn qua mogelijkheid voor gebruik.

Het ter beschikking hebben van een mooi gebouw wil namelijk nog niet zeggen dat het ook daadwerkelijk gebruikt wordt.

Toegankelijk wil zeggen:

A. Bereikbaar en betreedbaar voor mensen met een beperking.

Bereikbaarheid gaat over (openbaar) vervoer en geschikte toegangswegen en -paden. Een accommodatie waar activiteiten plaats vinden waar ook mensen met een beperking aan mee kunnen doen, dienen voor hen ook bereikbaar te zijn. Het klinkt heel logisch maar is niet altijd een automatisme.

Betreedbaar gaat over de inrichting van het gebouw zelf en de directe omgeving.

Toegangsdeuren dienen breed genoeg te zijn om met een rolstoel of scootmobiel naar binnen te kunnen. Als er meerdere etages zijn is er een lift nodig. (Hoge) drempels en rolstoelen gaan slecht samen, net als een los grindpad naar een sporthal.

Accommodaties dienen ook voor mensen met een beperking toegankelijk te zijn!

B. Acceptabele prijzen en goede openingstijden

“ We willen wel wat organiseren maar ze zijn nooit open en vragen 2 euro voor een kopje koffie”

Een veel gehoorde drempel die bij de inwoners van onze gemeente leeft betreft de huidige situatie rondom de dorpshuizen. Hier is duidelijk een grote kloof tussen vraag en aanbod ontstaan. Waar eens de dorpshuizen naar aanleiding van de vraag naar een gezamenlijke multifunctionele ruimte zijn gebouwd, is er op dit moment wel nog aanbod maar geen vraag meer naar dit aanbod. Met de privatisering van de dorpshuizen en de commerciële exploitatie is het aanbod ook gewijzigd. Er staat bewust ‘ook’ omdat niet alleen het aanbod maar ook de vraag is veranderd: Er zijn minder georganiseerde activiteiten dan voorheen. Dit heeft zijn oorzaak in demografische en maatschappelijke ontwikkelingen en deels ook in de commercialisering van het dorpshuis.

Waar is dan wel vraag naar? Naar een **dorpshuisfunctie!**

Een plaats waar men kan inlopen, vergaderen of gewoon elkaar sociaal kan ontmoeten. Met meerdere ruimtes waar men tegelijk en naast elkaar bezig kan zijn. Een open deur voor verenigingen en groepen burgers met ruime openingstijden en een eigen pantry, in liefst het hart van het dorp.

C. Beschikbaarheid van Informatie en eenvoudig aan te vragen

Als mensen niet weten wat er mogelijk is en er ook nog eens 3 formulieren en 4 vergunningen moeten worden aangevraagd wordt er nauwelijks of geen gebruik van gemaakt. Heldere en eenvoudige informatie in combinatie met het eenvoudig aanvragen van ruimte zijn belangrijk om ook kleine groepen gebruik te kunnen laten maken van een accommodatie met een dorpshuisfunctie.

4.2.2 Faciliteren vanuit vraag en wenselijkheid

Het is al lang niet meer zo dat de gemeente een gebouw neerzet en vervolgens gaat kijken wie en wat er allemaal in kan. Toch hebben we in onze gemeente met de gebouwen die we in ons bezit hebben een aanbod aan accommodaties. Het is steeds de kunst om het bestaande aanbod geschikt te maken voor de vraag. Dit is niet altijd even makkelijk omdat de vraag niet statisch maar dynamisch is. Zeker op langere termijn geldt dit.

Uitgangspunt is en blijft wel dat we (ver)bouwen omdat er vraag is en niet omdat we aanbod (willen) hebben.

Als we dit uitgangspunt doortrekken betekent dit ook: geen vraag, geen aanbod. Gevolg van dit uitgangspunt kan zijn dat bij het wegvallen van de vraag, en gebrek aan een andere vraag, een accommodatie afgestoten wordt.

Aan het uitgangspunt ‘bouwen vanuit de vraag’ koppelen we wel een extra aspect. Als gemeente faciliteren we alleen activiteiten die wij wenselijk vinden. Deze wenselijkheid komt voort uit ons overige gemeentelijk beleid. Hierbij valt te denken aan sport en gezondheid, jeugd- en ouderenbeleid maar ook Wmo doelstellingen zoals leefbaarheid, ontmoeting en zelfredzaamheid.

De enkele vraag om activiteiten te accommoderen is dus niet voldoende maar dient gekoppeld te zijn aan de wenselijkheid vanuit de gemeente.

4.2.3 Basisvoorzieningen in elke kern

Het lijkt in strijd te zijn met het vorige uitgangspunt maar er zijn activiteiten waarvan we als gemeente vinden dat we die in elke kern aanwezig zou moeten zijn. Het betreft hier de zogenaamde basisvoorzieningen.

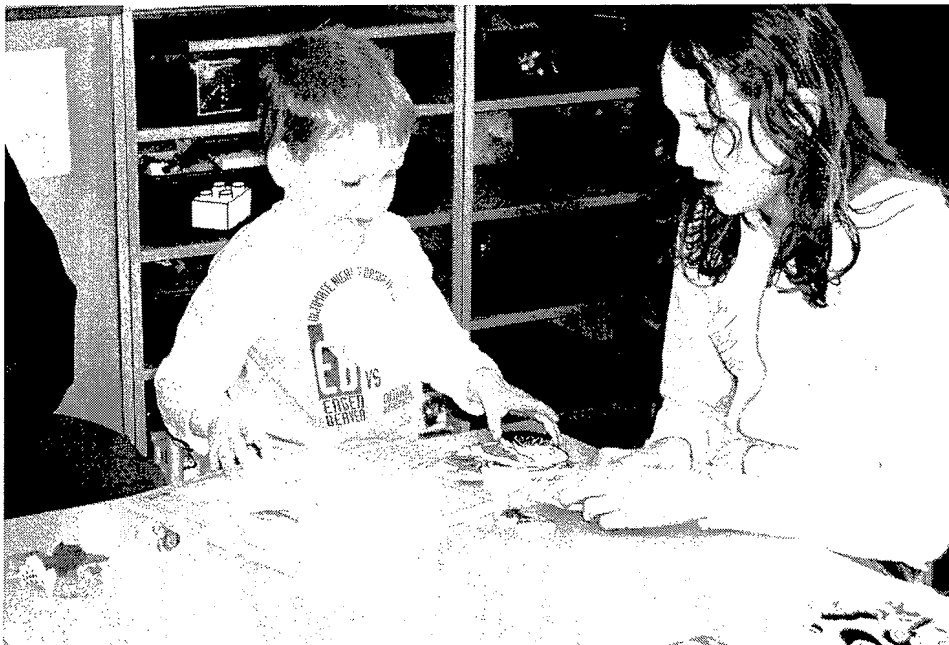
Als basisvoorziening in elke kern* benoemen we limitatief:

- Openbaar onderwijs
- Gymzaal
- Een dorpshuisfunctie
- Buitensportfaciliteit
- Zorgsteunpunt
- Kinderdagverblijf
- peuterspeelzaal
- Buitenschoolse opvang
- Atelier/oefenruimte
- Ontmoetingsplek
- Huisarts en apotheek

* 'kern': we onderscheiden 4 grotere kernen in de gemeente, te weten Dodewaard, Kesteren, Opheusden, Ochten en 2 kleinere kernen te weten Echteld en Ijzendoorn. Voor deze laatste 2 kernen geldt dat niet alle basisvoorzieningen aanwezig kunnen zijn.

We hebben als gemeente niet voor alle basisvoorzieningen een accommoderende taak. Een aantal voorzieningen is (commerciële) bedrijfsmatig en dient op de markt van vraag en aanbod van bedrijfsruimte hun weg te vinden. Als voorbeeld noemen we hier een kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang of huisarts en apotheek. Toch hebben we er als gemeente belang bij dat ze in elke kern aanwezig zijn.

Als de markt niet of onvoldoende werkt kunnen we als gemeente wel ondersteunen als dat nodig is en er voor zorgen dat vestiging op zo kort mogelijke termijn mogelijk wordt.

Voorzieningen die niet behoren tot de basisvoorziening hoeven dus per definitie niet in elke kern aanwezig te zijn. Als voorbeeld noemen we: theater(zaal), zwembad, muziekschool, centrum jeugd en gezin, voortgezet onderwijs, sporthal, maatschappelijke opvang, enz.

In een, op basis van deze nota, te schrijven scenarioplan zal aangegeven worden op welk niveau we deze voorzieningen in onze gemeente voldoende achten.

4.2.4 Accommodaties zoveel als mogelijk multifunctioneel

De tijd van 'iedere club zijn eigen gebouw' ligt achter ons. Er zijn voldoende redenen en argumenten om meerdere activiteiten in één gebouw onderdak te bieden.

- Ontmoetingsplaats voor verschillende groepen: verschillende groepen ontmoeten elkaar, hierdoor ontstaat contact en begrip. Ook kunnen ze elkaar versterken en ondersteunen.
- Kostenbesparing: Het delen van een gebouw is efficiënter dan elk een eigen gebouw: door het delen van kosten zoals de energierekening en het beheer en onderhoud.
- Hogere bezettingsgraad: Met het delen van een gebouw gaat de bezettingsgraad omhoog en dat is voordelig ten opzichte van meerdere gebouwen met een gemiddeld lagere bezettingsgraad.

Uitgangspunt is dus dat we inzetten op multifunctioneel gebruik van een gebouw.

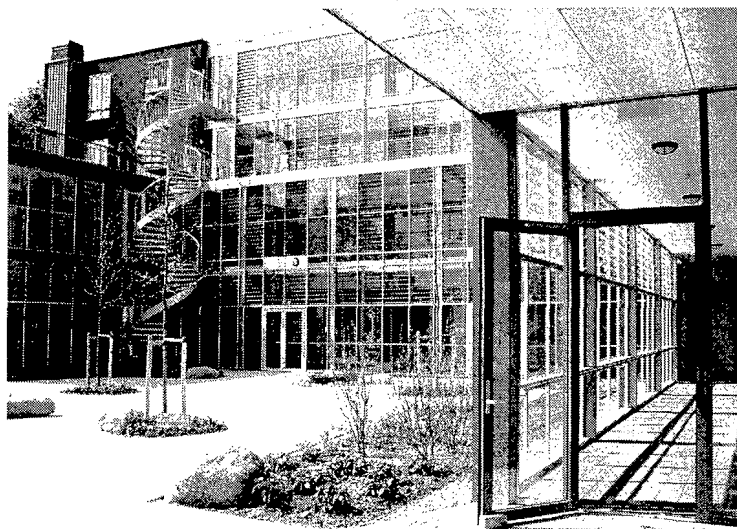
4.2.5 Gezamenlijk gebruik gaat voor individueel gebruik

Dit uitgangspunt sluit aan op het vorige. Zeker bij multifunctionele gebouwen wordt er al vaak gezamenlijk gebruik gemaakt van algemene ruimten zoals toegang, hal en garderobe, kantine/bar en toiletten.

Multifunctionaliteit kan echter nog breder en daar doelt dit uitgangspunt op: niet alleen meerdere organisaties met elk hun eigen ruimte in een gebouw, maar ook als de activiteiten het toelaten meerdere gebruikers van één ruimte in een gebouw.

Uiteraard zijn hier beperkingen waar het gaat om activiteiten en gebruikers. Toch komt het nog regelmatig voor dat een gebouw of deel daarvan nauwelijks gebruikt wordt terwijl er wel behoefte is een dergelijke ruimte.

Voorbeeld: Een spelothek is maar enkele dagdelen per week open. De ruimte kan uitstekend gebruikt worden voor overleggen en vergaderingen van verschillende organisaties in onze gemeente.

4.2.6 Gelijke monniken, gelijke kappen

Één van de grootste discrepanties in ons huidige beleid en uitvoering op het gebied van accommodaties is de verscheidenheid aan huur die we vragen voor het gebruik van onze accommodaties.

Harmonisatie van huurprijzen heeft alleen voor binnensportaccommodaties plaatsgevonden.

Uitgangspunt is dat we voor gebruik van accommodaties huur rekenen. Waar mogelijk harmoniseren we de huurprijzen voor onze hele gemeente.

Het harmoniseren van de huur heeft voor- en nadelen. Dit geldt zowel voor de gebruikers als voor ons als gemeente.

Voordeel voor de gebruiker:

- men weet van tevoren waar men aan toe is. Dit bespaart aanvragers onnodige frustratie over een hoge huurprijs en pogingen om de huur naar beneden te krijgen.
- Een aanvrager kan aan de hand van de huurprijs van de gemeentelijke accommodatie zelf van te voren een afweging maken of ergens anders huren een haalbare optie is.

Nadeel voor de gebruiker:

- Huidige gebruikers die nu 'om niet' of 'voor een symbolisch bedrag' huren, zullen straks een aanzienlijk hogere huurprijs gaan betalen. Als het een door de gemeente gewenste activiteit betreft wordt deze huur gecompenseerd middels een subsidieverstrekking.

Voordeel voor de gemeente:

- Eenduidige huurovereenkomsten met gelijke huurprijzen
- Sturingsinstrument qua activiteiten: Er dient altijd huur betaald te worden. Enkel voor die activiteiten die de gemeente wenselijk acht komt de huur in aanmerking voor subsidie.

Nadeel gemeente:

- Meer administratie: Aan de ene kant huur vragen en aan de andere kant subsidie verstrekken.

Daar waar we gelijke gevallen ook gelijk willen behandelen, geldt natuurlijk ook dat we ongelijke gevallen verschillend behandelen.

We maken een verschil in huurprijzen voor andere dan sociaal-culturele welzijnsactiviteiten.

We doelen hiermee op commerciële activiteiten. Als een bedrijf of organisatie ruimte wil huren voor activiteiten met een commercieel oogmerk, dient er een commerciële prijs betaald te worden.

Als de gemeente geen eigenaar is van een accommodatie is het op dit moment zo dat verenigingen en organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor het huren van ruimte (bijvoorbeeld de situatie bij de dorpshuizen).

Waar mogelijk en als er goede afspraken gemaakt kunnen worden, kan de gemeente optreden als huurder van (een deel van) een accommodatie. Als de gemeente huurder is kan zij bepalen wie, wanneer en voor welk tarief ruimtes beschikbaar worden gesteld (onderverhuurd worden). Hierdoor hebben we een stuk regie terug en invloed op de bezetting.

4.2.7 Voorrangsregels

Gemeentelijke accommodaties staan in principe open voor iedereen. Om te kunnen sturen op de vraag om ruimte en de wenselijkheid van bepaalde activiteiten in onze accommodaties stellen we een drietal voorrangsregels op:

1. Eigen verenigingen en organisaties eerst

Als er vraag is naar een accommodatie gaan activiteiten georganiseerd door dan wel voor inwoners van onze gemeente, voor op activiteiten gericht op inwoners uit andere gemeenten.

2. Jongeren en mensen met een beperking gaan voor

Iedereen is belangrijk maar sommige doelgroepen willen we graag extra in de gelegenheid stellen om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten.

Met name jongeren en mensen met een beperking willen we bij voorrang de gelegenheid bieden om op voor hen geschikte locaties en tijden gebruik te maken van onze accommodaties.

3. Gewenste of gesubsidieerde activiteiten gaan voor commerciële activiteiten

Door de gemeente gewenste of gesubsidieerde activiteiten gaan voor op commerciële activiteiten.

Dit geldt zeker voor activiteiten die we als basisvoorziening hebben benoemd, maar ook voor alle overige sociaal-culturele welzijnsactiviteiten.

Er dient voor bovenstaande voorrangsregels geen verdringing plaats te vinden. We eerbiedigen bestaande contracten en afspraken. Eerst als er gelegenheid is om gebruikerstijden en bezettingsschema's te actualiseren gelden de voorrangsregels.

4.2.8 Publiek/private samenwerking waar mogelijk

Een accommodatie kost veel geld. Niet alleen de eenmalige investeringskosten bij nieuwbouw of verbouw maar ook de structurele kosten voor de instandhouding van de accommodatie en de exploitatie komen jaarlijks terug.

Er wordt steeds meer gekeken naar mogelijkheden om samen met andere organisaties of bedrijven accommodaties te realiseren. Dit heeft niet alleen qua kosten mogelijk een gunstig effect, ook qua bezetting en ontmoeting kan dit positief uitpakken.

Enkele, geheel willekeurige voorbeelden:

- Een bedrijf dat een filmhuis wil bouwen doet dit in één gebouw met de gemeente, waarbij in dat gebouw ook een klein theater en oefenruimtes voor bandjes en zangverenigingen ondergebracht worden. Op deze manier ontstaat een Kulturhuus.
- Een school bouwt iets grotere aula die tevens geschikt wordt gemaakt als theaterzaal voor optredens van in de gemeente aanwezige toneel- en zangverenigingen.

Uitgangspunt voor onze gemeente is dat we openstaan voor publiek/private samenwerking. Het gaat daarbij niet alleen om nieuwe gebouwen maar ook bij verbouw wordt gekeken naar de mogelijkheden.

4.2.9 Gedeelde verantwoordelijkheid in beheer en gebruik

Waar vroeger gebouwen ter beschikking werden gesteld aan verenigingen en organisaties en zij ook vrijwel geheel het beheer en gebruik zelf regelde zien we steeds meer en vaker dat er een beroep op de gemeente gedaan wordt om dit te regelen en voor haar rekening te nemen.

Toch willen we zo veel als mogelijk het beheer en gebruik bij de gebruiker neerleggen. Dat doen we niet om er van af te zijn maar heeft een belangrijk argument: iets wat niet van jou is of waar je geen verantwoordelijkheid voor hebt zul je minder onderhouden of aandacht geven. We willen juist zo graag dat gebruikers verantwoordelijkheid gaan dragen voor het gebruik. Dit komt hun gevoel van betrokkenheid te goede en geeft hen invloed op 'hun' gebouw. Een goed voorbeeld van dergelijk beheer zijn de sporthallen.

Behalve over het beheer willen ook graag afspraken over het gebruik. Op dit moment maken we hier ook afspraken over maar deze aan afhankelijk van degene die ze maakt en de inzichten op dat moment. We willen deze afspraken standaardiseren. Dat wil zeggen dat we voordat er gebruik gemaakt wordt van een gebouw of ruimte, eerst afspraken vastgelegd worden over het gebruik.

Uitgangspunt is dus dat we het beheer zo veel als mogelijk bij de gebruiker van een accommodatie neerleggen. Wat betreft het gebruik is het uitgangspunt dat er eerst afspraken worden vastgelegd voordat er gebruik gemaakt kan worden van een accommodatie.

4.2.10 Het mag wat kosten, maar.....

Leefbaarheid kost geld. Dat is niet erg, maar we kunnen dat geld maar één keer uitgeven. Het is goed om vast te leggen wat we verstaan onder kosten voor een accommodatie. Op deze manier krijgen we inzichtelijk wat we uitgeven en kunnen we ook sturen op wat we terug willen krijgen van de gebruikers van accommodaties.

Accommodatiekosten (bij gemeentelijke eigendom)

1. Investeringskosten: eenmalig voor het bouwen en eerste inrichting van een accommodatie (maar met structurele doorwerking in de vorm van kapitaallasten);
2. kosten instandhouding: structurele kosten voor groot onderhoud en (interne) verbouwingen;
3. kosten beheer en exploitatie: structurele kosten voor beheer, schoonmaak, energie, verzekeringen en exploitatietekorten.

Uitgangspunt is dat de gemeente de investeringskosten en de kosten voor het in stand houden van de gemeentelijke accommodatie voor haar rekening neemt. De kosten voor beheer en exploitatie dienen door de gebruiker(s) opgebracht te worden.

Het gaat de afgelopen jaren iets beter met de gemeentelijke financiën. We zijn inmiddels verlost van de artikel 12 status en de begroting is op orde. Toch moeten we voorzichtig blijven. Ten tijde van het schrijven van deze nota worden de financiële gevolgen van de kredietcrisis ook voor onze gemeente steeds duidelijker: De inkomsten uit belastingen zullen dalen en het lijkt een kwestie van tijd dat de rijksoverheid gaat bezuinigen op de uitgaven. Kortom: We kunnen ons geen grote financiële investeringen veroorloven.